

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.218/2016/6/I.

A Győri Ítéltábla a ... által képviselt felperesnek a felszámolóbiztos által képviselt I. r., a Nohta és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt II. r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szombathelyi Törvényszék 2016. október 18. napján kelt 13.G.40.052/2015/35. számú ítélete ellen a II. r. alperes által 36. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az II. r. alperest, hogy fizessen meg az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívása alapján az államnak 1.379.000. (Egymillió-háromszázhetvenkilencezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, illetve 15 napon belül a felperes részére 340.000 (Háromszáznegyvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az **I. r. alperes** tagjai ifj. **B.F.** és **B.K.**, ügyvezetője ifj. **B.F.**. Az I. r. alperessel azonos időpontban (1995. szeptember 6.) alapított **II. r. alperes** tagjai: id. **B.F.**, valamint a ... gazdasági társaság, ügyvezetője id. **B.F.**. A perből elbocsátott ... Kft. **III. r. alperes** tagjai: ifj. **B.F.**s **B.K.**, ügyvezetője **Sz.E.P.**.

A fenti három gazdasági társaság tagjai és azok közül az I. és II. r. alperes ügyvezetői között a régi Ptk.685.§ b/ pontja szerinti **közeli hozzátartozói viszony** áll fenn.

A felperesi adóhatóság jogelődje 2008. október 15. napjától végrehajtási eljárást folytatott az I. r. alperessel szemben, melynek induló összege 12.588.120.Ft volt. A végrehajtási eljárás során a végrehajtandó követelés - miután az I. r. alperes tulajdonát képező ingatlanok értékesítése sikertelen maradt - növekedett, az I. r. alperes felszámolásának kezdő időpontjában (2014. július 4. napján) 32.048.551.Ft volt.

2012. január 21. napján az I. r. alperes mint engedményező és a II. r. alperes mint engedményes között **szerződés** jött létre, mely alapján **az I. r. alperes a III. r. alperessel szemben fennálló 16.191.764.Ft tőke és kamatai követelését a II. r. alperesre engedményezte**. Az engedményezett követelés biztosítéka volt a III. r. alperes tulajdonát képező ...i .../A/10 hrsz. (...), illetve a ...i .../A/9 hrsz. (...) alatti ingatlanokra vonatkozóan 16.191.764.Ft kölcsön és járulékai erejéig az I. r. alperes javára bejegyzett jelzálogjog. Az engedményezésben a szerződő felek kikötötték, hogy annak tárgya bizonytalan követelés, ellenértéke 810.000.Ft, továbbá - amennyiben az engedményes a követelést 2013. április 30-ig teljes egészében be tudja hajtani - még hatmillió forint.

2012. április 20. napján az I. és II. r. alperes módosította az engedményezési szerződést. Az engedményezett követelés összegét 16.171.458.Ft-ban, **az ellenértéket 5.536.065.Ft-ban, illetve 2013. április 30. napjáig történő eredményes behajtás esetén további 6 millió forintban állapították meg.**

2012. április 21. napján fizetési megállapodás jött létre az I. és II. r. alperes között, melyben rögzítették, hogy az 5.536.065.Ft engedményezési ellenértéket az I. r. alperes megfizetettnek tekinti, figyelemmel arra, hogy a II. r. alperesnek az I. r. alperessel szemben ilyen összegben hosszú lejáratú kölcsönkövetelése áll fenn. Ennek megerősítéseként az I. r. alperes 2012. április 21. napján kiállított egy értesítés elnevezésű okiratot, melyben a módosított engedményezési szerződésből eredően a II. r. alperest terhelő 5.536.065.Ft ellenértéket megfizetettnek tekintette. Rögzítette, hogy a fizetési megállapodásban írtak szerint az engedményezési szerződésben megjelölt követelés biztosítékai - a fenti két ...i ingatlanra bejegyzett jelzálogjogból és kezességből származó jogok - átszállnak a II. r. alperesre. A fentieknek megfelelően a II. r. alperes részéről az engedményezés ellenértékének tényleges megfizetésére nem került sor, a főkönyv szerint ez az összeg kompenzálására került.

Az engedményezett követelést a III. r. alperes önként nem teljesítette, emiatt a II. r. alperes kezdeményezte a III. r. alperes felszámolását. A III. r. alperes felszámolását elrendelték, annak kezdő időpontja 2013. június 4. napja volt. A felszámolási eljárásban a II. r. alperes az engedményezett követeléssel azonosan 2013. június 10. napján jelentette be hitelezői igényét, melyet a felszámoló jelzálogjoggal biztosított hitelezői igényként igazolt vissza.

A III. r. alperes elleni felszámolási eljárásban a felszámoló részéről a két ...i ingatlan értékesítésre került. A .../A/9 hrsz. alatti lakást 11 millió forint vételár ellenében **R.J.** vásárolta meg, míg a .../A/10 hrsz. alatti lakást 17 millió forint vételár ellenében a II. r. alperes. **Az ingatlanok értékesítését követően a felszámoló a II. r. alperesnek mint hitelezőnek 2014. augusztus 5. napján 16.171.458.Ft-ot, majd 2014. szeptember 30. napján 1.066.604.Ft kamatot fizetett meg, ezáltal a II. r. alperes jelzálogjoggal biztosított teljes hitelezői igénye kielégítést nyert.**

Az I. r. alperes 2012. október 1. napján elhatározta végelszámolását, majd a 2013. december 3. napján előterjesztett kérelem alapján felszámolása elrendelésére került sor, annak kezdő időpontja 2014. július 4. napja. Az I. r. alperes felszámolási eljárása során a felperes utólagos adóellenőrzést folytatott a 2011. január 1. és 2012. szeptember 30-i időszakra és azon belül valamennyi adónemre és költségvetési támogatásra kiterjedően. Az ellenőrzésről készült, 2015. május 8. napján kelt jegyzőkönyv az I. r. alperes részéről 2015. május 13. napján került átvételre.

* * *

A felperes 2015. július 1. napján keresetét eredetileg a Szombathelyi Járásbírósághoz nyújtotta be, mely - hatáskör hiányában - a keresetlevelet a Szombathelyi Törvényszékhez rendelte áttenni, ahol az 2015. december 7. napján került érkeztetésre.

A felperes pontosított kereseti kérelmében - a Cstv.40.§ (3) bekezdésében foglaltakra is tekintettel - **a Cstv.40.§ (1) bekezdése a/ és b/ pontja alapján** kérte az I-II. r. alperes között 2012. január 21. napján létrejött, 2012. április 20. napján módosított engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítását. Kérte, hogy az eredeti állapot helyreállítása körében kötelezze a bíróság a II. r. alperest az I. r. alperes javára a biztosítékból térült 16.171.458.Ft tőke és 1.066.604.Ft kamat visszafizetésére, figyelemmel arra, hogy az engedményezési szerződés teljesezésbe ment.

Arra hivatkozott, hogy az ügylettel az alperesek egy **Cstv.57.§ (1) bekezdése h/ pontja** szerint minősülő és későbbi esedékességű tartozást fizettek ki a sorrendben azt megelőző - a **Cstv.57.§ (1) bekezdése e/ pontja** szerinti besorolású - és korábbi esedékességű felperesi követelés hátrányára. A kereset tárgyát képező ügyletet megelőzően általa kezdeményezett végrehajtási eljárásból megállapítható, hogy az I. r. alperes már korábban fizetéseképtelenségi helyzetben volt, a vele szemben folytatott végrehajtási eljárás nem vezetett eredményre. Jelentős adótartozásának tudatában kötött a jelzálogjoggal biztosított követelésére nagy értékkülönbözet mellett engedményezési szerződést a II. r. alperessel, s ezzel a felperes lejárt esedékességű, végrehajtható okiraton alapuló követelésének fedezetét elvonta. Az I.- II.- III. r. alperes közötti személyi összefonódások folytán a szerződő felek rosszhiszemősége vélelmezhető. Az engedményezési szerződésben feltüntetett ellenértéknek amiatt nincs jelentősége, mert az 5.536.065.Ft tényleges megfizetésére nem került sor, az „csak papíron”, kompenzációval került rendezésre, a további 6 millió forint fizetési kötelezettség beállta vonatkozásában pedig a II. r. alperesnek befolyása lehetett a feltétel bekövetkeztére, a behajtás sikerére.

A felek a sérelmezett ügylettel a végrehajtással érintett I. r. alperes biztosított követelését a pénzügyileg rendezett állapotú, máig működő II. r. alperes vagyonába juttatták. A perben beszerzett szakértői vélemény szerint az ügylet időpontjában fennálló ingatlanforgalmi érték alapján az engedményezésben nem volt üzleti kockázati elem. Azt, hogy az ügylet a hitelezők kijátszására irányul - a közeli hozzátartozói viszony folytán - a II. r. alperesnek is tudnia kellett, aki nem igazolta azt, hogy a lejárt követelés behajtása érdekében az adott helyzetben elvárható magatartást tanúsította volna.

Rámutatott, hogy a Cstv.40.§ (1) bekezdés a/ pontja szerinti felelősség három konjunktív feltétele igazolt. Az engedményezési szerződés által a felperest 10.655.699.Ft **vagyonsökkenés** érte, a szerződés a **hitelezők kijátszására** irányult és erről a II. r. alperes is tudott, illetve tudnia kellett.

* * *

Az I. és II. r. alperesek elsődlegesen a per megszüntetését kérték arra hivatkozva, hogy a Cstv.40.§ (1) bekezdésében szabályozott szubjektív keresetindítási határidőt a felperes elmulasztotta.

Az I. r. alperes másodsorban (érdemben) a kereset elutasítását arra alapítottnan kérte, hogy a biztosítéki ingatlanok értékesítési ára és az engedményezési szerződésben megjelölt ellenérték között feltűnő értékaránytalanság nem áll fenn, figyelembe véve, hogy bizonytalan követelés engedményezésére került sor.

A II. r. alperes érdemi ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes az értékkülönbség állítása során figyelmen kívül hagyja az engedményezés gazdasági és üzleti természetű **kockázati hátterét**. Kifejezetten bizonytalan követelés átruházására került sor. Állította, hogy az ügylet nem a hitelezők kijátszására irányult, számvitelileg bevett gyakorlat, hogy a gazdasági társaságok ilyen szerződéseket kötnek kölcsönös tartozásaik rendezésére. A jogügyletben részt vevő gazdasági társaságok tagjai ugyan közeli hozzátartozói viszonyban állnak, a rosszhiszemőség törvényi vélelme azonban nem áll fenn.

Az I. r. alperesnek 5.536.065.Ft tartozása állt fenn vele szemben, mely az engedményezést követően megszűnt, s amennyiben a meghatározott határidőn belül eredményes behajtásra került volna sor, további 6 millió forintot eredményezett volna az ügylet az I. r. alperes javára.

Fizetéseképtelen gazdasági társaságként az I. r. alperes a követelést - megelőlegezve annak behajtási költségét - nem tudta volna behajtani. Az hogy az ingatlanok értékesítésére sor került csak annak köszönhető, hogy akadt vevő az egyik ingatlanra, a másik vevő pedig ő maga volt. Csak úgy juthatott hozzá követelése teljes kielégítéshez a felszámolási eljárás keretében, hogy előtte neki kellett az egyik ingatlan vételáraként 17 millió forintot megfizetni, amire az I. r. alperes nem lett volna képes.

Rámutatott, hogy az eredeti állapot felperesi kereset szerinti helyreállítása csupán részleges, nem értékeli a II. r. alperes 5.536.065.Ft összegű teljesítését.

* * *

Az elsőfokú bíróság 35. sorszám alatti ítéletével megállapította a 2012. január 21. napján létrejött és 2012. április 20. napján módosított, 16.171.458.Ft követelés engedményezésére vonatkozó szerződés érvénytelenségét. Kötelezte a II. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 16.171.458.Ft tőkét és 1.066.604.Ft kamatot, valamint 17.238.062.Ft után 2014. június 4. napjától, a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt kamatát. Egyetemlegesen kötelezte az alpereseket a felperes javára 1.076.000.Ft perköltség és az állam javára 1.034.300.Ft eljárási illeték megfizetésére.

A keresetindítási határidővel összefüggésben rámutatott, hogy a felperes keresetét a Cstv.40.§ (1) bekezdése szerinti 90 napos keresetindítási határidőn belül terjesztette elő. Az alperesek által hivatkozott 2015. február 13-i időpont csak a felperes részéről folytatott adóhatósági vizsgálat befejezési időpontja volt, a megállapításokról készült jegyzőkönyv 2015. május 8. napján készült el, s ezt követően került kézbesítésre az I. r. alperes részére. E jegyzőkönyv tartalmazza az adóhatóság összegző megállapításait, s ettől az időponttól lehet arra észrevételeket tenni. A felperes ekkor vont le a vizsgálata ténymegállapításaiból olyan következtetést, melyre később érdemi döntést alapíthatott. Ehhez képest pedig a felperes a keresetindítási határidőn belül nyújtotta be 2015. július 1. napján keresetét a Szombathelyi Járásbírósághoz, mely igényérvényesítést a Pp.129.§ (3) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, mintha azt eleve a Cstv.6.§ (1) bekezdése szerinti bíróságnál terjesztette volna elő.

A vagyonsökkenés kapcsán kifejtette, hogy 2014. június 4. napján - az értékesítés időpontjában - a biztosítéki ingatlanok forgalmi értéke 14.080.000.Ft, illetve 18.820.000.Ft volt. Az ingatlanok vételára és a szakértő által becsült forgalmi érték arányban állt. Amennyiben az I. r. alperes a III. r. alperessel szemben közvetlenül érvényesítette volna követelését, úgy ahhoz egészében hozzájutott volna, ehhez képest csupán jóváírással kapott 5.536.065.Ft-ot, s nem kapta meg a követelés behajtása esetére kikötött további 6 millió forintot sem.

A keresettel érintett ügylet **csalárd jellege** kapcsán kiemelte, hogy az I. r. alperes az ellene 2008. októbere óta folyó végrehajtásból tisztában kellett, hogy legyen azzal, hogy a III. r. alperessel szemben fennálló követelése is végrehajtás alá kerülhet, s az engedményezési szerződés e követelést - mint vagyoneértékű jogot - az I. r. alperes vagyonából kivonja. Figyelemmel arra, hogy hozzátartozói kapcsolat áll fenn az I-II. r. alperes tagjai, illetve egyes képviselői között, így alappal következtethető, hogy az engedményezési szerződés megkötésekor valamennyien tisztában voltak a

követelés megtérülésének reális esélyével. Az ügylet folytán az I. r. alperes vagyona - arra is figyelemmel, hogy az engedményezés ellenértéke sem folyt be ténylegesen az I. r. alpereshez - csökkent. A vagyonsökkenéssel a hitelezők elestek a követelés megtérülésétől, melyről a hozzátartozói összefonódásra figyelemmel a II. r. alperesnek is tudnia kellett.

Az eredeti állapotot azzal állítható helyre, hogy a felszámoló részéről a II. r. alperesnek megfizetett tőkét és annak kamatát visszajuttatta az I. r. alperes vagyonába.

* * *

Az ítélet ellen annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt a II. r. alperes terjesztett előfellebbezést.

A keresetindítási határidő kapcsán arra hivatkozott, hogy a Cstv.40.§ (1) bekezdése alapján támadott jogügyletről való tudomásszerzés kezdő időpontjának meghatározása tekintetében az elsőfokú bíróság - a Cstv. tételes rendelkezéseivel szembe helyezkedve - törvénysértő megoldást választott. Az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontja szerint a felperesnek először tudomást kellett szereznie a jogügyletről, megállapításait jegyzőkönyvbe kellett foglalnia, s csak ezután kerül olyan helyzetbe, hogy a keresetét előterjeszthesse. Ezzel szemben a keresetindítási határidő legkésőbb 2015. február 14. napján - azaz a felperes részéről folytatott adóhatósági vizsgálat tényleges befejezését követő napon - megkezdődött, mert ekkorra tekintette át a felperes a részére átadott valamennyi iratot.

A jogvita érdemében megismételte az elsőfokú eljárás során általa előadottakat.

A vagyonsökkenés kapcsán kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet szerint az I. r. alperes mindössze 5.536.065.Ft-ot és azt is „csak” jóváírás formájában kapott, holott a jóváírás a régi Ptk.296.§ (1) bekezdése szerinti beszámításnak felel meg, mely egyenértékű a teljesítéssel, a két teljesítési forma között az elsőfokú ítélet indokolatlan különbséget tett. Értékelendő az is, hogy az engedményezés tárgya bizonytalan követelés volt, és az ott meghatározott határidőn belül történő behajtás esetén további 6 millió forintot kellett volna teljesítenie az I. r. alperes felé. Az ellenérték meghatározása során a felek tekintettel voltak a követelés kiegyenlítéséig hátralévő idő kockázatára, a III. r. alperes fizetőképességének hiányára és az engedményes esetleges többletköltségeire.

Az elsőfokú bíróság szerint a jelzálogjogok miatt az I. r. alperes is hozzájuthatott volna a követeléséhez, de nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság ezt a megállapítását mire alapozta. Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy a III. r. alperes fizetésképtelen volt, ugyanakkor az ugyancsak fizetésképtelen I. r. alperes nem tudta volna - a behajtás költségeit megelőlegezve - érvényesíteni a követelést.

A csalárd szándék kapcsán vitatta, hogy az alperesek szándéka vagyonkimentésre irányult volna. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság még csak meg sem jelölte, hogy milyen bizonyítékok alapján jutott erre a következtetésre, ezzel súlyosan megsértve a **Pp.221.§ (1)** bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét. Amennyiben eleget tett volna az elsőfokú bíróság a **Pp.3.§ (3)** bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, úgy e körben bizonyítási indítványt is terjesztett volna elő, igazolandó, hogy a perbeli ügylet megkötésénél az alpereseket nem a vagyonkimentés szándéka vezérelte.

Jogsabálysértőnek minősítette az **eredeti állapot helyreállításának módját** is. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet azt eredményezi, hogy az I. r. alperes hozzájut ahhoz az 5.536.065.Ft-hoz is, mellyel a II. r. alperesnek tartozott. Az eredeti állapot legfeljebb e tartozással csökkentett összeg visszafizetésével lett volna helyreállítható. Sételmezte, hogy az eredeti állapot helyreállítása keretében nem is követelést, hanem egy kamatokkal együtt behajtott összeget kell, hogy visszaadjon.

* * *

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A BDT 2009.2077. számon közzétett döntésre hivatkozással rámutatott, hogy a kereseti kérelem nem tekinthető elkéssettnek, bizonyított az összefüggés az adóhatósági ellenőrzés és a keresetindítás között. Az ellenőrzési jegyzőkönyv VIII/10. és IX/13. pontjai egyértelműen utalnak az I.-II. r. alperes és a ... Kft. közötti ügyletekre és e társaságok tagjai és ügyvezetői közötti rokoni kapcsolatra, a jegyzőkönyv 3. sz. melléklete volt a per tárgyát képező szerződés.

A keresetindítási határidő kezdete kapcsán a II. r. alperes érvelése - az Art 92.§ (2) bekezdés a) pontja, 93., 95. és 104 §-a alapján - nem helytálló. Az ellenőrzésnek nem a megbízólevél átadásától számított három napon belül kell befejeződnie, az ellenőrzési határidő egy időkeret (90 nap), mely a jegyzőkönyv átadásával fejeződik be.

A vélelem alapját az elsőfokú eljárás során bizonyította, azt az elsőfokú bíróság is elfogadta. Azt a per során az alperesek nem tudták megdönteni, s azt sem igazolták, hogy a követelés behajtása, az engedményezési szerződés 3.4 pontja teljesítése érdekében a II.r. alperes részéről érdemi cselekményre került volna sor a megjelölt határidőn belül.

A biztosítéki ingatlanok értékesítésében a II. r. alperesnek semmi szerepe nem volt, arra egy felszámolási eljárás keretében a felszámoló részéről került sor, ahol a II. r. alperes vevőként lépett fel. Az eredeti állapot is helyesen került helyreállításra, a II. r. alperes hitelezői igény formájában érvényesítheti követelését.

* * *

Az ítéletábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki.

- 2008. november 3. napján ingatlan végrehajtást rendeltek el az I. r. alperessel szemben, 2012. február 8. napján pedig az I. r. alperes tulajdonát képező ... forgalmi rendszámú gépkocsi vonatkozásában az adóhatóság javára az elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzésére is sor került.
- Az I.r. és a II. r. alperes a biztosítéki ingatlanok paramétereivel és értékével is tisztába kellett, hogy legyen, a szám alatti ingatlan ugyanis 2007. november 21. napjától 2012. július 26. napjáig az I. r. alperes székhelye, majd 2012.július 26. napjától fióktelepe volt. A ... szám alatti ingatlan pedig (mint szomszédos ingatlan) pedig a II. r. alperes székhelye volt.

* * *

Az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elegendő körben feltárta, azt helyesen állapította meg. Ítélete hatályon kívül helyezésére, illetve megváltoztatására a II. r. alperes fellebbezésében hivatkozottak nem adnak alapot. Az ítélet tábla az érdemben helytálló elsőfokú ítélet indokolásával is túlnyomórészt egyetértett, azt - elsődlegesen a fellebbezésben foglaltakra tekintettel - az alábbiakkal egészíti ki.

I. Eljárási hibák.

A fellebbezésben az elsőfokú bíróság terhére rótt eljárási szabálysértések a jogvita érdemi elbírálására nem hatottak ki, így az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem adnak alapot.

Az elsőfokú bíróság valóban nem tett eleget a Pp.3.§./3/ bekezdésében foglalt azon kötelezettségének, hogy a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatta volna. Mulasztása azonban nem tekinthető a jogvita érdemi elbírálására kiható és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó lényeges eljárási szabálysértésnek (1/2014/VI.30./PK. vélemény 5. pont). A per viteléből megállapíthatóan a peres felek tisztában voltak az őket terhelő bizonyítási kötelezettséggel. A II. r. alperes fellebbezésében is csak hivatkozott arra, hogy - megfelelő tájékoztatás esetén - bizonyította volna, hogy nem a vagyonkimentés szándéka vezérelte az ügylet kapcsán. E törvényi feltételnek az I. r. alperes oldalán van jelentősége, de erre vonatkozó bizonyítékot, bizonyítási indítványt fellebbezésében sem jelölt meg a II. r. alperes. A teljesség kedvéért mutat rá az ítélet tábla, hogy a rendelkezésre álló adatok jellege folytán az I. r. alperes oldalán fennálló vagyonkimentési szándék (mint tényállási elem) nem dönthető meg.

A támadott ügylet egyértelműen az adós aktív vagyonának csökkenését eredményezte. A felperes követeléséről annak végrehajtásáról és a végrehajtás sikertelenségéről az I. r. alperes a tényállás kiegészítésben foglaltak alapján szükségképpen tudomással bírt. Ezt igazolják a felperes által csatolt végrehajtási iratok (2008. november 3. napján ingatlan végrehajtást rendeltek el az I. r. alperessel szemben; 2012.február 8. napján pedig a ... forgalmi rendszámú gépkocsi vonatkozásában az adóhatóság javára az elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzésére is sor került).

Az I. és a II. r. alperes a biztosítéki ingatlanok paramétereivel és értékével is tisztába kellett, hogy legyen. A szám alatti ingatlan ugyanis az ügylet időpontjában az I. r., a ... szám alatti ingatlan pedig a II. r. alperes székhelye volt. A csatolt végrehajtási iratok pedig igazolják azt is, hogy az I. r. alperes más sikerrel és belátható időn belül értékesíthető vagyonnal nem rendelkezett.

A konkrét eset - elsőfokú ítéletben is részletezett - körülményeire figyelemmel a tényállás kiegészítése és az ahhoz kapcsolódó fenti indoklás hiányában sem állapítható meg az, hogy a vagyonkimentés vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítélete hiányos lenne, megsértette volna a Pp.221.§./1/ bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét.

II. Keresetindítási határidő:

A Cstv.40.§./1/ bekezdése szerinti keresetindítási határidő elévülési jellegű anyagi jogi határidő, melyre a 4/2003. számú PJE. határozatban foglaltak irányadók, így annak elmulasztása esetén nem az elsődleges alperesi ellenkérelemnek megfelelő permegszüntetés az alkalmazandó jogkövetkezmény, hanem a bíróság a keresetet - az alperesek elévülési jellegű kifogása alapján - ítélettel kell, hogy elutasítsa. (BDT.2012.2736; BDT.2008.1875; BDT.2004.915; BH.2004.142.)

A Cstv.40.§./1/ bekezdése szerinti keresetindítási határidő a tudomásszerzéstől számítandó. Ennek kapcsán nem annak van jelentősége, hogy magáról a kereset tárgyát képező ügyletről mikor szerez tudomást a felperes, hanem arról, hogy **a megtámadási okról mikor értesül** (BH 2017.65; Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.../2008/5.) Az elsőfokú bíróság - helyesen - lényegében a keresetindítási határidő nyugvására alapot adó körülményként kezelte azt, hogy az adóhatóság megállapításait tartalmazó jegyzőkönyv 2015. május 8. napján készült el.

Az ítéltábla is osztja a felperesi érvelést és a BDT.2009.2077.számú határozatban kifejtett jogi álláspontot. A vizsgálat kapcsán átadott iratokat a felperesnek fel kell dolgoznia, értékelnie kell. Az adóhatóság megállapításait összegző jegyzőkönyvben foglaltak megismerését kell olyan időpontnak tekinteni, amikor a kereset előterjesztésére alapot adó tények ténylegesen a hitelező tudomására jutottak, ehhez képest pedig a felperes által 2015. július 1. napján benyújtott kereset nem tekinthető elkésztetnek.

III. A Cstv.40.§-a szerinti igényérvényesítés törvényi feltételei:

Az ítéltábla álláspontja szerint a perben a felperes sikerrel tudta igazolni az elsődlegesen a Cstv. 40.§ (1) bekezdése a) pontja alapján támadott ügylet érvénytelenségéhez vezető törvényi tényállás három konjunktív feltételét. A támadott ügylet az I. r. alperes oldalán vagyonszökkenést eredményezett (*objektív feltétel*), az I. r. alperes, mint adós szándéka a hitelezők kijátszására irányult (csalárd szándék) valamint a másik fél, a II. r. alperes rosszhiszemű volt, e szándékról tudott, illetve az eset körülményeire tekintettel tudnia kellett (*szubjektív feltételek*).

Más érvénytelenségi jellegű alakzatokhoz hasonlóan a csalárd ügylet törvényi tényállási elemeinek megvalósulását is az ügylet létrejöttének időpontjára vetítetten kell vizsgálni.

Már a Cstv. 40.§-ának 2004. április 30-ig hatályos rendelkezéseihez kapcsolódó 3/2008. számú PJE is azt fogalmazta meg követelményként a hitelezők kijátszására irányuló, az adós vagyont csökkentő jogügylettel szemben (a Cstv. Korábbi 40.§ (1) bekezdés c/ pontja), hogy a felek a szerződést annak tudatában kössék meg, hogy **az adós hitelezői nem vagy nem olyan módon jutnak hozzá a követelésükhöz, mint ahogy a szerződés megkötése nélkül hozzájutottak volna.** Ez azt jelenti, hogy a vagyonszökkenést eredményező ügylet folytán a hitelezők - a törvényben foglalt kielégítési sorrendre is figyelemmel - igényükhöz nem vagy kisebb hányadban jutnak hozzá ahhoz képest, mintha az ügyletkötésre nem került volna sor.

A jogintézmény célja az, hogy az ilyen jellegű ügyletekkel elvont vagyon visszakerüljön az adós vagyonába. Éppen emiatt a Cstv.40.§ (1) bekezdése a) pontja nem követeli meg az érvénytelenségi alapú tényállás megvalósulásához azt, hogy az ügylet a hitelezők kijátszására irányuló szándéknak megfelelő eredményt el is érje - e körülmény sokszor csak a felszámolási eljárás menetében, gyakran annak késői szakában lenne biztonsággal megállapítható - csak az törvényi követelmény, hogy arra irányuljon. **Eredményként elegendő azt igazolni, hogy a szerződés az adós (aktív) vagyonának csökkenését eredményezte.**

A peradatok igazolják, hogy az I. r. alperes felszámolási eljárásában a felperes, mint hitelező nem tudott követeléséhez hozzájutni és nyilvánvaló, hogy összességében az ügylet azt eredményezi, illetve arra vezethet, hogy az I. r. alperes hitelezői az igényükhöz nem, vagy kisebb hányadban jutnak hozzá az ügylet miatt, mint anélkül. Az engedményezéssel gyakorlatilag aktív vagyonnal

fizetett ki az I. r. alperes egy olyan hitelezőt, akihez viszonyítottan legalább a felperes vonatkozásában korábbi, illetve a Cstv.57.§./2/ bekezdése szerint megelőző besorolását tartozása állt fenn.

Annak nincs jelentősége, hogy a ... Kft. is felszámolás alá került, a felszámolási eljárás során az engedményezett követeléshez kapcsolódó hitelezői pozíció - az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben - nem a Cstv.57.§./1/ bekezdés b/ pontja, hanem a Cstv.49/B.§./1/ bekezdése alapján kielégítési elsőbbséget biztosított. Az I. r. alperes kielégítési elsőbbséggel biztosított igénye - hitelezői igénybejelentés alapján - minden egyéb cselekmény hiányában is térülhetett volna. Az engedményezés tárgyát képező követelés megtérülése (annak biztosított jellege miatt) nem, legfeljebb a megtérülés időpontja volt bizonytalan.

A konkrét esetben a Cstv.40.§./3/ bekezdése szerinti vélelem a jogszabályhely második mondata alapján sem áll fenn, azonban az elsőfokú bíróság a peradatok értékelésével helyesen mutatott rá, hogy a hozzátartozói összefonódásra figyelemmel a II. r. alperesnek tudnia kellett arról, hogy az ügylet folytán az I. r. alperes hitelezői kielégítési alapja csorbul. Ez következik abból, hogy az I. és III.r. alperes tagjai azonos személyek voltak, míg a II.r. alperes egyik tagja és ügyvezetője az I.r. alperes és a III.r. alperes tagjaival közeli hozzátartozói viszonyban áll.

A tagság azonossága miatt a II. r. alperesnek azt is tudnia kellett, hogy a III. r. alperessel szemben az engedményezés tárgyát képező követelés, annak fizetéseképtelensége miatt nem lesz érvényesíthető oly formában, hogy a teljes követelés 2013. április 30. napjáig behajtható, így a további 6.000.000 forint ellenérték megfizetésére vonatkozó rendelkezés nem hatályosul. Helyesen mutatott rá a felperes, hogy semmi nem igazolja azt, hogy a behajtás érdekében e határidő előtt érdemben intézkedett volna a II. r. alperes.

IV. Az érvénytelenség jogkövetkezményei:

A konkrét esetben az, hogy már nincs mód a szerződéskötést megelőző állapot „**kölcsönös és egyidejű**” helyreállítására nem képezi az igényérvényesítés akadályát. Az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. pontja indokolása szerint ugyanis a fenti elv alól **vannak kivételek**, amikor - például a felperes korlátozott jogi érdekeltsége folytán - csak „egyoldalúan” (csonkán) kerülhet sor az eredeti állapot helyreállítására. Ez a helyzet a hitelező által a Cstv. 40. §-a alapján, vagy az ügyész által az 1960. évi 11. törvényerejű rendelet 36/A. §-a alapján előterjesztett keresetknél, illetve általában minden olyan esetben, amikor a szerződő felek körén kívül álló harmadik személy felperes korlátozott jogi érdekeltsége folytán nincs mód a szerződő felek egymásközi jogviszonyának a teljes körű rendezésére. Ugyanígy nem teljesülhet a „kölcsönösség és egyidejűség elve” akkor sem, ha az adós valamely ügylete kapcsán - pénzbeli szolgáltatást kapó félként - az adós nevében a felszámoló indít keresetet. Ez a tétel attól függetlenül érvényes, hogy 2004.05.01. napjától a Cstv. 40.§-a alapján kezdeményezett pert a felszámoló már nem harmadik személyként, hanem az adós nevében indítja meg. Ennek magyarázata az, hogy a perindításra változatlanul a hitelezők összességének érdekében kerül sor.

A 3/2008. PJE IV./3. pontja szerint olyan esetben, ha a bíróságnak rendelkeznie kell az érvénytelen szerződés folytán az adóssal szerződést kötő félnek visszajáró pénzszolgáltatásról - a Cstv. eltérő rendelkezése hiányában - a fél ehhez a követeléséhez csak hitelezői igénybejelentés útján [Cstv. 37.

§ (2), 38. § (3)], a Cstv.-ben szabályozott kielégítési sorrendben (Cstv. 57. §) juthat hozzá, s ekként (speciálisan) valósul meg az eredeti állapot helyreállítása.

Az ítéletábra nem magát a 3/2008 PJE határozatot, de az annak IV./3. pontja szerinti fenti elvet a perbeli esetben annak ellenére alkalmazhatónak tartja, hogy az 1/2014. Polgári jogegységi határozat 2. pontja a PJE határozatot hatályon kívül helyezte, illetve meghaladottnak tekintette, továbbá, hogy a PJE nem a perbeli jogügyletre irányadó jogszabályi háttér, hanem a Cstv. 40.§-a korábbi időszakban hatályban volt (a konkrét eset szempontjából azonban lényegében azonos tartalmú) rendelkezései vonatkozásában adott kötelező iránymutatást.

A Cstv.-ben biztosított megtámadás célja - hogy a bíróság az adóssal szerződést kötő személyt kötelezze a szerződés tárgyának az adós vagyonaiba történő visszaszolgáltatására, illetve - a szerződés feltűnő értékaránytalanságának megállapítása esetén - a feltűnően aránytalan előnynek az adós vagyonaiba történő befizetésére. A sikeres megtámadás jogkövetkezményére vonatkozó speciális rendelkezést a Cstv nem tartalmaz, ezért a Ptk. megtámadásra vonatkozó általános rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. 235. § (1) bekezdése szerint a megtámadható szerződés a sikeres megtámadás következtében megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal (ex tunc) érvénytelen. Olyan esetben azonban, ha a bíróságnak rendelkeznie kell az érvénytelen szerződés folytán az adóssal szerződést kötő félnek visszajáró pénzszolgáltatásról, akkor éppen a Cstv. 40.§-a szerinti érvénytelenségi ok által elérni kívánt célra tekintettel a visszajáró pénzkövetelés - a Cstv. eltérő rendelkezése hiányában - csak hitelezői igénybejelentés útján [Cstv. 37. § (2), 38. § (3)], a Cstv.-ben szabályozott kielégítési sorrendben (Cstv. 57. §) érvényesíthető. (Lásd: Dr. Juhász László: A magyar fizetéseptelenségi jog kézikönyve II. kötet 590. o.; Novotni Kiadó 2014.)

Miután a Cstv. 40.§ (1) bek. a) pontja alapján a kereset alaposnak bizonyult a Cstv. 40.§ (1) bek. b) pontja szerinti törvényi feltételek vizsgálata szükségtelen volt.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is pervesztes II. r. alperes a részére engedélyezett személyes illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt másodfokú eljárási illeték megfizetésére köteles a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 13.§./2/ bekezdése és 15.§./1/ és /3/ bekezdése alapján. Az II. r. alperes a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú perköltségének megtérítésére, mely a felperest képviselő jogtanácsos 32/2003/VIII.22./IM. rendelet 3.§./2/ bekezdés a-b/pontja, 3.§./5/ bekezdése alapján meghatározott munkadíjából áll.

G y ő r , 2017. március 8.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Ferenczy Tamás sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: